

NHOs kommentarer til St meld nr 29 (2003-2004) Om skattereform**NHOs krav til det norske skattesystemet**

Inntekter må skapes før de kan fordeles. Det grunnleggende utgangspunktet for en skattereform må være at den bidrar til å skape inntekter og arbeidsplasser i Norge i større grad enn i dag. For å oppnå dette må det norske skattesystemet og -nivået være på linje med våre konkurrentland. Skattesystemet må legge til rette for at både nye og etablerte bedrifter sikres tilgang på kompetent kapital. For bedriftenes vilje til å satse på Norge som lokaliseringsland for sine investeringer må skattesystemet og -nivået være internasjonalt konkurransedyktig, oppfattes som legitimt og være forutsigbart over tid.

Skatteskjerpelser med tilbakevirkende kraft eller fra en viss dato i samme år vedtaket treffes gjør Norge til et land med uforutsigbare rammebetingelser. Skatteendringer må gis virkning først for etterfølgende år. Bedriftene må kunne sette opp sine budsjetter og disponere i tillit til at de regler som gjelder ved inngangen til et inntektsår, ikke blir endret.

Næringsbeskatningen, jf meldingens kap. 5**Bedriftsbeskatningen må være internasjonalt konkurransedyktig**

Vi må løpende justere bedriftsbeskatningen i takt med utviklingen internasjonalt, slik at den til enhver tid er konkurransedyktig.

Nå er trenden at landene reduserer selskapsskattesatsen. De fleste av de nye medlemslandene i EU er potensielle lokaliseringsland for norskbaserte investeringer. De har alle, bortsett fra Tsjekia, en selskapsskattesats som er lavere enn 28 prosent. I snitt er den 21 prosent. Estland har ingen bedriftsskatt; der er satsen null. Tsjekia har signalisert at det vil redusere satsen fra 31 til 26-24 prosent, og Polen har signalisert en reduksjon fra 27 til 19 prosent. Finland er blant de land som tar konsekvensen av skattenivået i de nye EU-landene. Der har regjeringen forslått å redusere skattesatsen til 26 prosent fra 2005. Østerrike har allerede vedtatt å redusere den til 25 prosent fra 2005.

Den norske bedriftsskattesatsen er derfor ikke lenger spesielt lav. Også i Sverige er selskapsskattesatsen 28 prosent som i Norge, men grunnet avsetningsmuligheter til såkalt periodiseringsfond er den reelt sett flere prosentpoeng lavere. Siden Norge har et bredere grunnlag enn sine konkurrentland er den norske bedriftsskatten blitt mindre konkurransedyktig.

Avskrivningssatsen for maskiner m.m. bør økes til 25 prosent

Økt internasjonal konkurranse sammen med et høyt norsk kostnadsnivå krever at teknologien og robotiseringsgraden i Norge må være høy. For å stimulere bedriftene til å ta i bruk ny teknologi mener NHO at avskrivningssatsen for produksjonsutstyr bør økes til 25 prosent. Det er vanlig i våre konkurrentland. I Sverige er avskrivningssatsen 30 prosent for maskiner.

Avskrivningssatsene er et viktig element i skattegrunnlaget for bedriftene. Ved en sammenligning av den effektive skattesatsen i Norge og andre land er følgelig avskrivningssatsene av stor betydning. Finansdepartementet sier i sin kommentar til den såkalte Mannheimstudien på side 39 at "Den relativt høye marginalsattesatsen skyldes i hovedsak at avskrivningssatsene i Norge, særlig for maskininvesteringer, er forholdsvis lav i internasjonal sammenheng."

Som vedlegg 2 følger et notat fra Elkem som eksemplifiserer betydningen av de svenske avskrivningsreglene for maskiner. Det illustrerer hvorfor bedrifter som Elkem velger etablering i Sverige i de tilfeller det er mulig. Det forhold at avskrivningssatsen i Sverige er 10 prosentpoeng høyere enn i Norge og at bedriften kan velge å benytte 20% lineær avskrivning når det er gunstigst, gir over en tiårsperiode en redusert skatt der på 235 mill kroner (183 mill kroner neddiskontert med 8 prosent).

Det pågående arbeid med endringer i næringsbeskatningen, jf meldingens kap 5.5

Det er positivt at departementet vil ta initiativ til å foreta endringer i reglene om fremføring av underskudd, slik at det ikke lenger skal gjelde noen 10-årsbegrensning. Det er også behov for at underskudd skal kunne fremføres etter opphør av næring. Det vil gjøre det lettere å etablere ny produksjon og nye virksomheter.

Videre slutter vi oss til departementets vurdering om at mye taler for at retten til fradrag for tap på fordringer utvides slik Skaugeutvalget foreslo.

Satsstrukturen og skattegrunnlaget i personbeskatningen, jf meldingens kap 6-7

Positivt at toppskatten reduseres og at minstefradraget økes

I en kunnskapsøkonomi er det viktig for bedriftene å tiltrekke seg kvalifisert arbeidskraft samtidig som skattesystemet bør stimulere til at flere ønsker å bruke sin kompetanse.

Det er derfor positivt at de økningene som har skjedd i skattesatsen på arbeidsinntekt siden skattereformen i 1992 reverseres, slik at marginalsatsen igjen blir lavere enn 50 prosent. Det er også positivt at bunnfradraget i toppskatten økes slik at også de med midlere inntekter tilgodeses. En økning av minstefradraget i arbeidsinntekter vil virke som et positivt tiltak for å stimulere enkeltpersoner til arbeid, i motsetning til en økning i personfradraget.

Avvikling av "kakseskatten" er positivt

NHO er enig med Regjeringen i at den ekstra arbeidsgiveravgiften på 12,5 prosent på arbeidsinntekter over 16 G bør avvikles, jf meldingens side 18. Denne avgiften ble innført i 1993 for å dempe lønnsveksten for høyinntektsgrupper og dermed bidra til å redusere lønnsforskjellene. Som Skaugeutvalget fremholder, har den imidlertid neppe bidratt vesentlig til en inntektsutjevning, jf side 178 i NOU 2003:9 Skatteutvalget.

Aksjonærmodellen for personlige eiere, jf meldingens kap. 8

Generelt om aksjonærmodellen og praktiske konsekvenser av den

Regjeringens begrunnelse for aksjonærmodellen:

Regjeringen viser til at delingsmodellen ikke har oppfylt intensjonen om å beskatte arbeidsavkastningen til aktive eiere som personinntekt. Aksjonærmodellen begrunnes primært med at den skal sikre lik beskatning av reell arbeidsavkastning. Men Regjeringen viser også til at det er bedre å skattlegge aksjeinntekt som tas ut av selskapssektoren enn å skattlegge formue uavhengig av den løpende avkastningen, slik at modellen må ses i sammenheng med forslaget om nedtrapping av formuesskatten. Videre vektlegges at modellen tilfredsstillende de krav EØS-avtalen stiller, noe dagens system neppe gjør.

- NHOs kommentarer

NHO er innforstått med at det er behov for en reform av eierbeskatningen på person- og selskapsnivå. Våre forpliktelser etter EØS-avtalen gjør det særlig problematisk å videreføre RISK-metoden, men også godtgjørelsesmetoden, for aksjeinntekter.

I tillegg har delingsmodellen som skulle sikre løpende lønnsbeskatning av (en sjablonfastsatt) inntekt av aktive eieres arbeidsinnsats, vist seg lite treffsikker. Prinsipielt har det også vært uheldig å lønnsbeskatte aktive eiere for en beregnet arbeidsavkastning før den er uttatt.

Regjeringens forslag til aksjonærmodell:

- utbyttebeskatningen

Modellen innebærer at aktive og passive personlige aksjonærer skal inntektsføre utbytte utover en risikofri avkastning; kalt skjermingsfradrag, som alminnelig inntekt. Det innebærer at slikt utbytte skattlegges med 28 prosent på personenes hånd. Samlet skatt på utdelt overskudd utover skjermingsfradrag blir derfor 48,16 prosent når selskapsskatten hensyntas.

Skjermingsfradraget skal utgjøre aksjens kostpris multiplisert med en skjermingsrente. Departementet antyder den effektive renten (etter skatt) på statssertifikater med ett års løpetid, som en mulig skjermingsrente, jf side 134. Pr april er denne renten 1,78 prosent før skatt, slik at skjermingsrenten nå er $72\% \times 1,78 = 1,28$ prosent.

En aksjonær som har en kostpris på aksjen på 1 million kroner, vil kunne ta ut $1,28\% \times 1\,000\,000 = 12\,800$ kroner som skjermet utbytte. Utdelt overskudd som overstiger 12 800 kroner skattlegges med til sammen 48,16 prosent (selskaps- og utbytteskatt).

Modellen er slik utformet at dersom det ikke deles ut utbytte et år eller det deles ut mindre utbytte enn skjermingsfradraget, vil det ubenyttede skjermingsfradrag tillegges kostprisen og inngå i skjermingsgrunnlaget påfølgende år. Dersom aksjonæren i eksemplet ikke tar ut utbytte, vil skjermingsgrunnlaget neste år utgjøre 1 012 800 kroner. Er skjermingsrenten dette år 2 prosent etter skatt, vil skjermingsfradraget utgjøre 20 256 kroner. Aksjonæren kan velge å ta ut både fjorårets og årets skjermingsfradrag uten skatt; til sammen 33 056 kroner. Tas dette beløp ut reduseres skjermingsgrunnlaget tilsvarende, slik at det igjen blir 1 million kroner.

- realisasjonsbeskatningen

Når aksjen realiseres vil skattepliktig gevinst utgjøre salgsprisen fratrukket aksjens opprinnelige kostpris og eventuelle tidligere års ubenyttede skjermingsfradrag. Gevinsten inntektsføres som alminnelig inntekt og skattlegges med 28 prosent på personens hånd. Samlet skatt på tilbakeholdte overskudd utover ubenyttede skjermingsfradrag, som realiseres som aksjegevinst, blir derfor 48,16 prosent.

Realiseres aksjen for et lavere beløp enn opprinnelig kostpris tillagt ubenyttede skjermingsfradrag, bortfaller ubenyttet skjermingsfradrag. Det skal verken kunne avregnes i andre aksjeinntekter eller i alminnelig inntekt. Realiseres aksjen i eksemplet for 1 010 000 kroner, vil gevinsten på 10 000 kroner være "skattefri", men ubenyttet skjermingsfradrag på $33\,056 - 10\,000 = 23\,056$ kroner bortfaller.

Realiseres aksjen for et lavere beløp enn historisk kostpris vil imidlertid differansen mellom historisk kostpris og salgssum være fradragsberettiget i alminnelig inntekt. Selges således aksjen i eksemplet for 900 000 kroner, vil tapet på 100 000 kroner være fradragsberettiget.

NHOs prinsipielle syn på aksjonærmodellen:

NHO mener aksjonærmodellen prinsipielt sett har flere gode egenskaper. Den innebærer en beskatning først ved uttak, og den skjermer en normalavkastning som vil sikre nøytralitet i forhold til alternativ plassering. Videre gjør den at delingsmodellen kan oppheves.

Praktiske konsekvenser av Regjeringens antydede utforming av aksjonærmodellen:***- minimal skjerming av utbyttet for de fleste personlige aksjonærer***

NHO påpeker at med regjeringens antydede nivå på skjermingsrenten, for tiden 1,28 prosent, vil skjermet utbytte være minimalt for de fleste eiere av mindre bedrifter.

Eksempel:

Er kostprisen på aksjene 100 000 kroner, som for øvrig er kravet til aksjekapital ved stifting av selskap, vil bare en avkastning på 1,28% x 100 000 kroner = 1 280 kroner skjermes for utbytteskatten. Er kostprisen 1 million kroner vil en avkastning på 12 800 kroner skjermes for utbytteskatten.

Også selv om skjermingsrenten skulle øke slik at den blir nesten dobbelt så høy, vil skjermingen være beskjeden. Tar man eksempelvis en oppstartbedrift som først deler ut utbytte etter fem driftsår, og skjermingsrenten i snitt har vært for eksempel 2,5 prosent (etter skatt) disse fem årene, vil akkumulerte skjermingsfradrag være 13 100 kroner, dersom historisk kostpris på aksjene er 100 000 kroner. Deles det ut 50 000 kroner i utbytte det sjette året, vil 13 000 være skattefrie på aksjonærens hånd, mens 37 000 kroner beskattes med 28 prosent slik at samlet skatt på denne delen av det utdelte overskuddet blir 48 prosent. En aktiv aksjonær vil velge lønn fremfor utbytte med et slikt skattenivå.

Med en marginalsatt på utdelt overskudd på 48 prosent, som ofte også vil være gjennomsnittsskatten siden skjermingsrenten er så lav, blir skatten på utbytte for de aller fleste høyere enn skatten på tilsvarende lønn (med den lønnsbeskatningen som skisseres i boks 14.1 på side 237, hvor minstefradraget er 60 000 kroner og bunnfradraget i toppskatten er 380 000 kroner).

- aktive aksjonærer vil velge lønn fremfor utbytte

For det store antall aktive aksjonærer i mindre bedrifter vil den praktiske konsekvensen være at de begrenser utbytteuttaket til skjermingsfradraget og uttar det resterende som lønn for å nyttiggjøre seg bunnfradraget i toppskatten og minstefradraget.

Finansdepartementet har på side 235 i meldingen søkt å vise hvilke konsekvenser reformen har for skattleggingen av arbeidsinntekten til en lønnstaker og en aktiv aksjonær. Eksemplet er etter NHOs mening noe vanskelig å forstå. Vi har derfor foretatt noen beregninger med samme tallutgangspunkt som departementet; det vil si hvor lønnen er 600 000 kroner.

Vedlegg 3 viser at dersom selskapet har 684 000 kroner (før skatt) som kan anvendes til lønn og/eller utbytte til aktiv aksjonær, blir skatten lavest dersom 380 000 kroner tas ut som lønn og ca 180 000 kroner tas ut som utbytte, gitt at kostprisen på aksjene er 100 000 kroner.

- passive aksjonærer har ingen mulighet til å velge lønn og kan derfor bli skattlagt høyere

Antallet passive personlige eiere i norske unoterte selskaper er betydelig, og det skyldes ikke bare en tilpasning til delingsmodellen. Også før 1992 var innslaget av passive aksjonærer betydelig. I relasjon til passive aksjonærer kan selskapet ikke velge å yte avkastningen i form av lønn. Overskudd som utdeles disse blir beskattet med 48 prosent i den grad det overstiger skjermingsfradraget. Det samme gjelder når tilbakeholdt overskudd realiseres som aksjegevinst. Passive aksjonærer vil følgelig i mange tilfelle bli skattlagt hardere enn aktive aksjonærer som kan ta ut avkastning i form av lønn.

Vedlegg 3 eksemplifiserer at dersom selskapet har 684 000 kroner (før skatt) som skal deles ut som utbytte til en passiv aksjonær, blir skatten 31 000 kroner høyere enn om beløpet hadde vært anvendt til lønn, gitt at kostprisen på aksjene er 100 000 kroner. Først når kostprisen er 8,9 millioner kroner vil skatten bli den samme enten 684 000 kroner anvendes til lønn eller utbytte. (En kostpris på 8,9 millioner kroner gir med departementets antydende skjermingsrente på 1,28 % et skjermet utbytte på 113 000 kroner, som reduserer den beregnede utbytteskatten med ca 31 000 kroner.)

Disincentiv for personer til å starte virksomhet og yte risikokapital

NHO mener Regjeringens konkrete utforming av aksjonærmodellen er egnet til å virke som et disincentiv for personer til å starte egen virksomhet når praktisk talt alt overskudd som ikke tas ut som lønn, men som utbytte, skattlegges med nesten 50 prosent. Videre er det bekymringsfullt at med et slikt skattenivå på aksjeinvestering vil familie og venner som i utgangspunktet kunne ønske ”å hjelpe til” i oppstartfasen med egenkapital, bli mer tilbakeholdne.

I praksis er det ofte personer som allerede eier en bedrift som vil være de som bidrar med kapital til mer risikopregede oppstartprosjekter. Er situasjonen slik at det ikke er ønskelig eller mulig å foreta investeringen direkte fra bedriften, må investeringskapitalen tas ut av bedriften før reinvesteringen skjer. Som nevnt nedenfor under vårt forslag til overgangsregel, vil også utbytte som en person tar ut av bedriften for reinvestering i annen virksomhet rammes av utbytteskatten.

Det er en svakhet ved modellen at den fører til at personer som ønsker å investere i aksjeselskaper, vil måtte tilpasse seg ved å opprette eierselskap. For familie og venner som ønsker å hjelpe en person med kapital til å starte virksomhet, fremstår opprettelse av eget eierselskap for aksjeinvesteringen som upraktisk. Det har dessuten sine administrative kostnader. Midler investeres dessuten normalt i håp om at de skal gi avkastning som kan tas ut.

Regelverket i Sverige og Finland:

Som vedlegg 4 følger en redegjørelse for eierbeskatningen i Sverige og Finland.

Oppsummeringsmessig viser redegjørelsen at Norge med Regjeringens forslag får de minst gunstige skjermingsregler for utbytteskatt.

	<u>Skjermet utbytte</u>
Norge; forslag	ca. 1,3 % x kostpris
Sverige	ca. 3,3% x (kostpris + lønnskost.)
Finland, forslag	9 % x skattmessig verdi (maks utbytte = 90 000 euro)

NHOs krav til forbedringer i aksjonærmodellen

NHO kan ikke støtte aksjonærmodellen med den utforming Regjeringen legger opp til. Utformingen avviker for mye fra de forutsetninger vi la til grunn for aksept av modellen i vår høringsuttalelse til Skauge-utvalget. I tillegg til nedenstående krav er det en absolutt forutsetning for å akseptere modellen at også formuesskatten på aksjer er fjernet ved overgangen til modellen, jf nedenfor om formuesskatten.

Skjermingsrenten

Når det gjelder skjermingsrenten, er det i prinsippet riktig å benytte en risikofri rente dersom skatten på aksjeinntekt er symmetrisk rundt skjermingsrenten. En slik symmetri innebærer at når skatten på personens hånd er 28 prosent på aksjeinntekt utover skjermingsrenten, må

personens skatt reduseres med 28 prosent når aksjeinntekten er lavere enn skjermingsrenten. Skattereduksjon skal da være 28 prosent av ubenyttet skjermingsfradrag; det vil si av differansen mellom faktisk aksjeinntekt og skjermingsfradrag. Fordi en slik avlastning vil åpne for tilpasningsmuligheter, foreslo Skaugeutvalget en begrensning i avlastningen slik at ubenyttet skjermingsfradrag etter realisasjon ikke skulle kunne fremføres i alminnelig inntekt generelt, men bare i annen aksjeinntekt. For å kompensere for denne begrensningen mente utvalget at skjermingsrenten burde inneholde en beskjedne risikopremie. Eksempelvis kunne renten på 5-årige statsobligasjoner benyttes.

Finansdepartementet har kommet til at heller ikke den begrensede avlastningen bør tillates, fordi også det kan gi tilpasningsmuligheter. Ubenyttet skjermingsfradrag etter realisasjon skal således bortfalle. Departementet er innforstått med at det tilsier en kompensasjon i form av et risikopåslag som er større enn det som er innbakt i renten på 5-årige statsobligasjoner, men finner at et slikt risikopåslag åpner for tilpasningsmuligheter, jf side 133.

På bakgrunn av forannevnte vurderinger finner NHO det bemerkelsesverdig at departementet ender opp med å antyde at renten på statssertifikater med ett års løpetid kan være en mulig skjermingsrente. Dette er å velge en rente med den absolutt laveste risiko. For tiden er denne renten 1,78 prosent slik at den etter skatt blir 1,28 prosent.

Vi tilføyer at siden departementet legger til grunn at en persons innlån til markedsrente ikke skal gi opphav til dobbeltbeskatning av renten, ville det logiske være at departementet mente at skjermingsrenten i det minste skulle settes høyere enn en lånerente. Dette fordi aksjekapital har lavere prioritet og derfor er mer risikoutsatt enn lånekapital.

Av hensyn til passive aksjonærer, men også av hensyn til de investeringer aktive aksjonærer har, mener vi prinsipielt sett at det må gis risikopåslag på minst 5 prosentpoeng under henvisning til økonomisk teori. NHO kan ikke se at det forhold at et risikopåslag åpner for at et relativt sett meget lite antall aktive aksjonærer kan "utnytte" det, skal veie tyngre enn hensynet til å sikre en anstendig skjerming for alle dem som reelt yter risikokapital.

- som et minimum må skjermingsrenten settes til renten på 5-årige statsobligasjoner

Vi kan uansett ikke se at en skjermingsrente tilsvarende renten på 5-årige statsobligasjoner som Skaugeutvalget foreslo, gir rom for tilpasningsmuligheter. Heller ikke departementet antyder at en slik skjermingsrente vil gi tilpasningsmuligheter.

I Finland har regjeringen foreslått skjermingsrenten for unoterte aksjer til 9 prosent (som er en etter skatt rente slik at den er ekvivalent med en før skatt rente på 12,5 prosent), som kan gi inntil 90 000 euro i skjernet utbytte.

I Sverige er skjermingsrenten for unoterte aksjer basert på 5-årig statsobligasjonsrente, men der inngår også aksjens forholdsmessige andel av selskapets lønnskostnader i skjermingsgrunnlaget. Baseres skjermingsrenten på 5-årig statsobligasjonsrente bør også selskapets lønnskostnader inngå i skjermingsgrunnlaget, slik at skjermingen ikke blir mindre enn i Sverige.

Skjermingsrenten bør for øvrig fastsettes i året før utbyttet skal deles ut. Dette for at de bedrifter som kjenner aksjonæren(e)s kostpris, skal kunne vite hvor mye som kan utdeles "skattefritt" når de foretar avsetning til utbytte i årsregnskapet.

- særlig om beskatningen av renter på lån fra personer til børsnoterte selskaper

Departementet mener at aksjonærmodellen gjør det nødvendig å ekstrabeskatte renteinntekter på lån fra personlige skattytere til aksjeselskap, når renten på lånet er over et visst nivå, jf kap 8.5.1. I motsetning til Skaugeutvalget mener departementet at også renter på lån fra personer til børsnoterte selskaper, herunder lån via børsfinansierte låneinstrumenter, bør ilegges en slik ekstrabeskatning med skjerming. NHO mener ekstrabeskatning av renteinntekter og virkeområdet for en eventuell slik beskatning bør utredes nærmere og sendes på høring.

Skjermingsgrunnlaget

NHO er enig i at aksjens kostpris er et naturlig skjermingsgrunnlag. Men som nevnt ovenfor bør også selskapets lønnskostnader inngå i skjermingsgrunnlaget dersom skjermingsrenten baseres på 5-årig statsobligasjonsrente, slik at skjermingen ikke blir mindre enn i Sverige.

NHOs krav til overgangsregel for fastsettelse av skjermingsgrunnlag og inngangsverdi ved realisasjon

Når det gjelder ikke-børsnoterte aksjer ervervet før 1992, mener vi departementets forslag om at skjermingsgrunnlaget enten skal settes til opprinnelig kostpris tillagt RISK-beløp, eller til aksjens forholdsmessige andel av selskapets skattemessige formuesverdi fra 1992 tillagt RISK-beløp, er lite rimelig. Det er således ikke rimelig at skjermingsgrunnlaget for en aksje ervervet i 1970 skal settes til kostprisen den gang, kun justert for RISK-beløp i perioden 1992-2005. Det innebærer at verdistigning fra 1970 og frem til 1992 ikke hensyntas.

Et skjermingsgrunnlag basert på selskapets skattemessige formuesverdi pr 1. januar 1992 (tillagt RISK-beløp) må nødvendigvis også bli svært lavt når en tenker på de avskrivnings-satsene som gjaldt frem til 1992, og det gjelder særlig for selskaper som ikke ble omfattet av delingsmodellen da. For selskaper som ble omfattet av delingsmodellen inngår derimot den takstfastsatte verdien av kapitalavkastningsgrunnlaget i selskapets skattemessige formuesverdi pr 1. januar 1992. For disse vil skattemessig verdi være mer lik markedsverdien den gang. At aksjens skjermingsgrunnlag vil kunne være betinget av om selskapet var omfattet av delingsmodellen i 1992 eller ikke, forsterker urimeligheten med å benytte skattemessig verdi pr 1992.

For ikke-børsnoterte aksjer ervervet før 1989 vil departementet vurdere om takstverdien fra 1992, tillagt RISK-beløp, skal kunne benyttes ved realisasjon, selv om den ikke skal legges til grunn som skjermingsgrunnlag, jf side 142.

Vår mening er at denne takstverdien (tillagt RISK-beløp) bør kunne benyttes både som skjermingsgrunnlag for utbytteskatt og som inngangsverdi ved realisasjon av aksjen. Dette fordi takstverdien ble akseptert som inngangsverdi pr 1. januar 1992 fordi aksjonærer som hadde eid aksjer i mer enn tre år, kunne solgt aksjene skattefritt før 1992. Det fremstår som lite rimelig å frata langsiktige bedriftseiere skattefrihet for den verdistigningen de hadde frem til 1992 og som de har fått beholde frem til nå. Takstverdien vil uansett ikke kunne gi opphav til tapsfradrag, siden det er vedtatt særlige begrensninger her.

Da Sverige innførte sin "aksjonærmodell" fra 1997, var overgangsreglene for fastsettelsen av kostpris slik at enten kunne skattyter benytte en indeksregulert historisk kostpris for perioden 1970 til 1990 eller man kunne legge beskattet egenkapital i selskapet for 1993 til grunn.

NHO mener det må gis overgangsregel som sikrer at personlig eide aksjer kan overføres til eget aksjeselskap uten at gevinstskatt utløses

Et stort antall bedriftseiere eier i dag sine aksjer i virksomheten direkte og ikke via et eget selskap. Slik Regjeringens forslag til aksjonærmodell er fremlagt, vil uttak disse gjør (utover skjermingsrenten) for reinvestering i annen virksomhet, bli skattlagt med 48 prosent. Utbytte-skatten vil virke som et disincitiv til uttak, og midler vil ikke kanaliseres dit de kaster mest av seg for samfunnet.

Forslaget til aksjonærmodell innebærer følgelig et brudd på det nøytralitetsprinsipp som var sentralt i skattereformen av 1992. Reformen innebar at alle former for kapitalinntekter skulle beskattes med samme proporsjonale skattesats (28 prosent) uavhengig av kilde og selskapsform, og uavhengig av om eieren tok ut overskudd i form av utbytte eller lot overskuddet bli stående i selskapet for senere realisering som aksjegevinst. RISK- og godtgjørelsesmetoden har vært bærebjelkene i dette nøytrale systemet uten innlåsnings effekter.

Vi stiller oss noe undrende til at departementet synes å mene at modellen virker nøytral og uten innlåsnings effekter slik dagens system gjør, jf at det på side 129 står: "Etter departementets vurdering er aksjonærmodellen i god overensstemmelse med de grunnleggende prinsippene for skattereformen 1992. Disse prinsippene bør etter departementets syn videreføres. Det er viktig for verdiskapningen at kapitalavkastningen er nøytralt utformet, slik at kapitalen investeres der den kaster mest av seg for samfunnet."

Vi har merket oss at det fra finansministerens side har vært fremholdt at aksjeinntekt som tas ut for reinvestering i annen virksomhet, ikke vil rammes av aksjonærmodellen. Det er som nevnt ikke tilfelle. I så fall måtte Regjeringen ha foreslått betinget skattefritak ved reinvestering av aksjeinntekt. Det har den ikke gjort. Bare dersom det opprettes et eget aksjeselskap som aksjene kan overføres til, vil man kunne unngå dobbeltbeskatning av uttak før reinvestering i næringsvirksomhet. En slik overføring av aksjer vil imidlertid etter dagens regelverk utløse gevinstbeskatning. Vi registrerer at mens Skaugeutvalget åpnet for en overgangsregel hvor slik overføring skulle kunne skje, er en slik regel ikke nevnt i meldingen.

Prinsipielt bør bare utbytte som tas ut til privat forbruk beskattes på nivå som lønn.

Vi fremholder at det er viktig at personer som i dag eier aksjene i en bedrift direkte, gis adgang til å overføre disse til et aksjeselskap personen selv eier uten at overføringen utløser skatt. Ved å la aksjene eies av et eget selskap kan utbytte fra bedriften eller realisert aksjegevinst reinvesteres i annen næringsvirksomhet uten at skatt etter aksjonærmodellen utløses. En slik mulighet er eksempelvis praktisk hvor bedriften eies av flere som har ulikt syn på overskuddsanvendelsen, slik at det ikke er aktuelt å la bedriften stå for investeringen.

Det bør gis en overgangsregel hvoretter aksjer kan overføres til nyopprettet aksjeselskap til skattemessig verdi. Personer som har eid sin bedrift direkte vil da komme likt ut med dem som har sørget for å eie sine aksjer via et mellomliggende selskap helt fra starten. Konsern-RISK-reglene gjør at en persons skattemessige verdi på aksjer er den samme enten aksjene eies direkte i bedriften eller i et holdingselskap som (kun) eier bedriften. En overgangsregel vil derfor ikke stille personen bedre enn om aksjene hele tiden hadde vært eid av eget selskap.

Skjermingsmodellen for enkeltpersonforetak og deltakerlignede selskaper, jf meldingens kap 9

Regjeringens forslag til skjermingsmodell

Regjeringen foreslår at delingsmodellen oppheves også for enkeltpersonforetak og deltakere i deltakerlignede selskaper (så som ansvarlige selskap, kommandittselskap m.m.). I stedet innføres skjermingsmodellen som skal gjelde både passive og aktive deltakere.

Enkeltpersonforetak og deltakere i deltakerlignede foretak skal som i dag beskattes løpende for sin andel av foretakets inntekt (28 prosent skatt), men den delen av inntekten som overstiger et skjermingsfradrag skal skattlegges som personinntekt og ilegges toppskatt og 10,7 prosent trygdeavgift t. Selv om deltakeren er passiv skal den tilordnede personinntekten gi grunnlag for pensjons- og trygderettigheter.

I skjermingsgrunnlaget inngår stort sett de samme eiendeler som i kapitalavkastningsgrunnlaget i delingsmodellen. Dog er grunnlaget gjort mer ”firkantet” ved at det bare er finansposter (bankinnskudd, aksjer og lignende samt eiendeler av privat karakter) som holdes utenfor. Grunnlaget verdsettes som hovedregel på basis av skattemessige verdier. Skjermingsrenten skal være den samme som i aksjonærmodellen, bortsett fra at den skal være en før skatt rente. Med departementets antydende rente er skjermingsrenten for tiden 1,78 prosent (før skatt). Skjermingsfradraget utgjør skjermingsrenten multiplisert med skjermingsgrunnlaget, redusert for netto finansinntekter/-kostnader.

Siden overskuddet i foretaket skattlegges løpende på eiernes hender som personinntekt, skal gevinst ved realisasjon bare beskattes som alminnelig inntekt. Dog mener departementet at mye taler for å skattlegge realisasjonsgevinst på goodwill som personinntekt.

NHOs ønsker følgende:

Skjermingsmodellen har mange likhetstrekk med delingsmodellen, men er langt strammere. Den avviker så pass mye fra Skaugeutvalgets forslag til innstramming i delingsmodellen, at den burde vært sendt på høring. Det burde også vært foretatt en utredning av konsekvensene ved også la passive deltakere tilordnes personinntekt.

Generelt mener vi at det forhold at de aktuelle skattytere kan gjøres personlig ansvarlig for de gjeldsforpliktelser m.m. foretaket har, samt at den beregnede personinntekten skattlegges løpende, tilsier at elementene i skjermingsmodellen kan avvike noe fra aksjonærmodellen.

Skjermingsrenten

Kapitalavkastningsraten i delingsmodellen bestemmes ut fra 5-årig statsobligasjonsrente med tillegg av 4 prosentpoeng (risikopåslag). Skaugeutvalget mente at ved en videreføring av delingsmodellen burde denne måten å beregne raten på videreføres. NHO er enig i det. Vi viser til at med departementets forslag til skjermingsrente (risikofri rente) vil skjermingsfradraget i mange tilfelle bortfalle helt siden foretakets gjeldsrenter skal redusere fradraget.

Lønnsfradrag

Også lønnsfradraget i delingsmodellen bør videreføres for at ikke avkastningen på human- og organisasjonskapitalen skal skattlegges for høyt.

Fritaksmetoden for aksjeselskaper, jf meldingens kap 10

Positivt med fritaksmetoden, men forpliktende avklaring må skje allerede våren 2004

NHO er meget positiv til Regjeringens forslag til fritaksmetode for aksjeselskaper, som innebærer at mottatt utbytte og realiserte aksjegevinster ikke kjedebeskattes, mens realiserte aksjetap ikke kommer til fradrag. Metoden benyttes i økende grad internasjonalt som middel til å unngå økonomisk dobbeltbeskatning.

Fritaksmetoden innebærer lik behandling av aksjeinntekter over landegrensene og vil derfor ikke være i strid med våre forpliktelser etter EØS-avtalen. Videre forhindrer den at aksjeutbytte dobbeltbeskattes, hvilket dagens regelverk ikke gjør fullt ut for så vidt gjelder utenlandske aksjeinntekter. Metoden vil derfor bevirke at overskudd opparbeidet i utenlandske datterselskaper hjemføres; noe som vil ha betydelige positive ringvirkninger. Den har også som konsekvens at skattereglene ikke lenger vil virke som et disincentiv til å legge hovedkontorfunksjonene i Norge. Slik sett vil den styrke det norske Eiermiljøet. Avvikling av RISK-metoden innebærer også administrative lettelser for selskapene.

Etter Regjeringens forslag skal endringen iverksettes fra 1. januar 2004 for så vidt gjelder mottatt utbytte og fra 26. mars 2004 for så vidt gjelder realiserte aksjegevinster/-tap. NHO vil innstendig oppfordre Stortinget til å treffe forpliktende vedtak om iverksettelsesdato allerede før sommeren. Med tanke på de omstillinger, oppkjøp og salg som kontinuerlig pågår både i Norge og utlandet, vil det være uholdbart for bedriftene å leve i uvisshet helt frem til jul om hvorvidt en realisasjon utløser gevinstbeskatning eller gir rett til fradrag for tap. Likeledes vil en snarlig avklaring være nødvendig av hensyn til selskapenes beslutning om hjemhenting av utbytte fra utlandet.

Notat om den nærmere utforming av metoden må sendes på høring

Regjeringen varsler at den vil komme tilbake med lovforslag i forbindelse med fremleggelsen av budsjettet for inntektsåret 2005. I meldingen nevnes en rekke forhold som vil bli vurdert, men som Finansdepartementet ennå ikke har tatt standpunkt til.

Departementet vil således vurdere

- om det (fra 2005) skal skje en faktisk eller sjablonmessig avskjæring av fradragretten for utgifter, herunder rentekostnader, knyttet til investeringer i norske og utenlandske aksjeselskaper, når korresponderende aksjeinntekter omfattes av fritaksmetoden, jf side 173
- om fritaksmetoden skal avgrenses slik at den ikke gjelder mindre aksjeposter (porteføljeinvesteringer, eventuelt om en slik avgrensning bare skal gjelde for investering i selskap hjemmehørende i land utenfor EØS), jf side 172
- om det fortsatt skal ilegges kildeskatt på utbytte som utdeles til selskaper utenfor EØS-området, jf side 166
- om anvendelsesområdet for NOKUS-reglene på selskaper i lavskatteland skal utvides; eksempelvis ved å senke minstekravet til norsk kontroll for NOKUS-beskatning, jf side 171
- om virkeområdet for fritaksmetoden i relasjon til utenlandsinvesteringer skal begrenses til å gjelde der den utenlandske selskapsbeskatningen overstiger et minstenivå; eventuelt at slik avgrensning bare skal gjelde i de tilfelle det utenlandske selskapet har stor grad av finansiell eller passiv inntekt, jf side 172
- om det skal gis regler for å motvirke tilpasning ved realisasjon av selskapets innmat i stedet for aksjesalg og omvendt, jf side 168
- om det skal gis regler for å hindre skattemotiverte overdragelser av aksjer i selskaper med ubeskattet inntekt, jf side 168-169
- om korreksjonsskatten bør kunne oppheves, jf side 167
- om det fortsatt skal stilles vilkår om at utbytte fra norske selskaper må være lovlig utdelt, jf s. 167
- hvordan aksjeinntekter skal behandles i relasjon til deltakerlignede selskaper, når deltakerne består av både aksjeselskap og personer, jf side 163.

NHO påpeker at flere av forholdene er av stor økonomisk betydning for bedriftene. Vi ber derfor om at Stortinget foranlediger at Finansdepartementet sender et notat med sine standpunkter på høring, slik at næringslivet gis anledning til å komme med synspunkter som kan hensyntas før lovforslag fremmes.

Generelt ber vi om at man ved utformingen av hver regel særlig vurderer de administrative kostnadene den vil påføre bedriftene og ligningsetaten. Provenymuligheter må avveies mot administrasjonskostnader. For å sikre forutsigbarheten må reglene dessuten være klare med minst mulig skjønsmessige vurderinger.

Fradragsretten for finansieringskostnader må ikke avskjæres

Når det spesielt gjelder spørsmålet om avskjæring av fradrag for faktiske rentekostnader som relaterer seg til aksjeinvesteringer som omfattes av fritaksmetoden, vil vi allerede nå fremholde at det er helt essensielt at slik avskjæring ikke skjer.

I de alt overveiende tilfelle innebærer ikke fritaksmetoden noen endring i forhold til tidligere for så vidt gjelder utbytteinntekter. Utbytte fra norske selskaper har vært helt skattefritt ved hjelp av godtgjørelsesmetoden. I de langt fleste tilfelle har også utbytte fra utenlandske direkteinvesteringer vært skattefrie, siden selskapene har avholdt seg fra å hjemføre utbytte som ville blitt gjenstand for ytterligere effektiv beskatning i Norge. Det skulle således ikke nå være grunn til å avskjære fradragsretten for finansieringskostnadene.

Vi påpeker at en avskjæring av fradrag for faktiske rentekostnader som knytter seg til finansieringen av datterselskap og andre aksjeinvesteringer vil innebære en dramatisk tilstramming for mange større bedrifter som ofte finansierer sine investeringer, både i Norge og utlandet, med lån det norske morselskapet har tatt opp i finansmarkedet. En begrensning i fradragsretten for gjeldsrenter vil innebære at konsernet ikke får fradrag for denne kostnaden samtidig som aksjeinntekten skattlegges, om enn ikke i Norge, men i det land virksomheten utøves. Fritaksmetoden innebærer ikke at virksomhetsinntekt ikke skattlegges, men bare at kjedebeskatning unngås.

En begrensning i fradragsretten for gjeldsrenter vil påtvinge konsernene kostbare omorganiseringer som ellers ikke er ønskelige. Den vil også medføre høyere kostnader ved at innlån må gjøres i det enkelte selskap hvor den operative virksomheten drives.

Departementet skriver på side 173 at "Som det fremgår av avsnitt 3.4.1.3 har flere land med skattefritak for selskapers utbytteinntekter regler som avskjærer fradragsretten for motsvarende utgifter." Vi bemerker at avsnitt 3.4.1.3 ikke oppgir hvilke land det eventuelt er. Etter det vi erfarer er den store hovedregel internasjonalt at land som benytter fritaksmetoden ikke supplerer den med en regel som begrenser fradragsretten for faktiske rentekostnader. I den gjennomgangen departementet har av reglene i Sverige, Finland, Danmark, Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Nederland, jf side 246 flg, er det bare om Nederland det opplyses at fradrag for faktiske rentekostnader begrenses, og her har EF-domstolen kommet til at de nederlandske reglene er i strid med mor-datterselskapsdirektivet. (Derimot viser gjennomgangen at et par av landene skattlegger en mindre del av utbyttet.)

Også porteføljeinvesteringer må omfattes av fritaksmetoden

Vi slutter oss til Finansdepartementets foreløpige vurdering om at også mindre aksjeposter (porteføljeinvesteringer) bør omfattes av fritaksmetoden. Vi påpeker at dette er nødvendig for å sikre kapital til risikofylte prosjekter som man ikke ønsker å ha noe aktivt eierengasjement i.

Beskattes inntekt fra langsiktige investeringer i mindre aksjeposter, vil eksempelvis inntekt fra investeringer i et norsk selskap, skattlegges med 48 prosent på selskapets hånd, noe som i seg selv vil virke som et disinentiv til investering. Disinentivet forsterkes ved at inntekten vil kunne undergis ytterligere beskatning når den videreutdeles som utbytte til - eller realiseres som aksjegevinst av – personer som omfattes av aksjonærmodellen.

Fritak for kildeskatt på utbytte bør gjelde generelt, og ikke bare for utbytte som utdeles til selskaper hjemmehørende i EØS-land

NHO er positiv til at kildeskatt ikke lenger skal ilegges på utbytte som utdeles til selskaper hjemmehørende i EØS-land. Kildeskatten utgjør en ekstraskatt som kommer i tillegg til selskapskatten, og virker derfor som et disinentiv til å investere i Norge. For å sikre kapitaltilførsel også fra selskaper hjemmehørende utenfor EØS, bør fritaket gjelde generelt.

Det er essensielt at regelverket utformes slik at selskapene ved trekk av kildeskatt, kan legge til grunn med befriende virkning, at det selskap som er oppført i VPS også er reell eier.

Endringer i RISK-reglene, jf meldingens kap 10.4.3

NHO er enig i at RISK- og godtgjørelsesmetoden må videreføres for personlige aksjonærer frem til aksjonærmodellen eventuelt innføres

Innføring av fritaksmetoden for aksjeselskaper fra 2004 medfører at RISK- og godtgjørelsesmetoden må avvikles for selskapsaksjonærer fra samme år. I relasjon til personlige aksjonærer, må imidlertid økonomisk dobbeltbeskatning fortsatt forebygges ved bruk av RISK- og godtgjørelsesmetoden, frem til aksjonærmodellen eventuelt overtar fra 2006. Det betyr at selskapene må beregne endring av beskattet inntekt for 2004 og 2005, med tilordning av RISK-beløp til aksjer eid av personlige aksjonærer pr 1. januar 2005 og 1. januar 2006.

Skattefrie utbytteinntekter må medregnes ved RISK-fastsettelsen for 2004 og 2005

Departementet legger feilaktig til grunn at dagens RISK-regler innebærer at utbytteinntekter som unntas fra beskatning etter fritaksmetoden, ikke skal medregnes ved RISK-fastsettelsen for 2004-2005, jf side 176.

NHO gjør oppmerksom på dom av 11. februar 2004 (Armadora), hvor et flertall i Høyesterett kom til at utbytte fra utenlandsk selskap som er unntatt fra beskatning i Norge etter skatteavtale, skal medregnes ved beregning av RISK for det norske morselskapet. Fra dommens side 9 hitsettes: ”Formålet bak RISK-reglene tilsier således entydig at utbytte som kan kreves unntatt fra norsk beskatning etter unntaksmetoden, inngår i RISK-beregningen. Ikke minst på bakgrunn av den vekt formålet tillegges som tolkningsfaktor i lovens forarbeider, må dette etter min oppfatning være utslagsgivende.” NHO tilrår at det ikke gjøres endringer i regelverket. Utbytte som omfattes av fritaksmetoden bør således inngå i RISK-beregningen.

Reglene for konsern-RISK må videreføres for 2004 og 2005

NHO er enig med departementet i at fritaksmetoden for aksjeselskaper gjør det logisk at reglene om realisasjons-RISK avvikles fra 1. januar 2004.

Derimot har vi vanskelig for å forstå hvorfor reglene om konsern-RISK skal avvikles fra 1. januar 2004. Departementets begrunnelse er ikke selvforklarende, jf at det kun anføres at ”Av hensyn til å oppnå et konsekvent regelverk i overgangsperioden, foreslår departementet videre at reglene om konsern-RISK oppheves med virkning fra og med inntektsåret 2004.”, jf s.177.

Reglene om konsern-RISK er gitt for å forhindre dobbeltbeskatning av driftsoverskudd som opptjenes i underliggende selskaper. Vi kan ikke se at det foreligger grunner som tilsier at underliggende selskapers beskattede overskudd i 2004 og 2005 ikke skal medtas i personlige aksjonærers RISK-beløp.

Formuesskatten, jf meldingens kap 12

Regjeringens begrunnelse for aksjonærmodellen tilsier at formuesskatten på aksjer er avvirket før innføringen av modellen

Regjeringen begrunner aksjonærmodellen dels med at den skal sikre lik beskatning av reell arbeidsavkastning og dels med at den må ses i sammenheng med forslaget om nedtrapping av formuesskatten, jf side 120. Den viser til at det er bedre å skattlegge aksjeinntekt som tas ut av selskapssektoren enn å skattlegge formue uavhengig av den løpende avkastningen.

Det er meget overraskende at Regjeringen likevel mener at aksjonærer ikke bare skal betale 48 prosent skatt på utdelt overskudd (selskapsskatt og utbytteskatt), men at de i overskuelig fremtid også skal betale formuesskatt på aksjene. Formuesskatt betales uavhengig av faktisk inntekt, og også i dag kan den eksempelvis utgjøre 100 prosent av inntekten. Regjeringens opplegg innebærer imidlertid at inntektsskatten i seg selv medfører en marginalskatt på 48 prosent, slik at formuesskatten nødvendigvis vil øke marginalskatten utover dette nivå. Marginalskatten på aksjeinntekter vil følgelig nå systemmessig bli høyere enn marginalskatten på arbeidsinntekter.

Den foreslåtte skjermingen fra utbytteskatt er ubetydelig, siden det antydes en skjermingsrente på knappe 1,3 prosent. Videreføres formuesskatten vil det utbyttet som skjerms for utbytteskatt, i stor grad medgå til formuesskatt.

Kombinasjonen av bredt skattegrunnlag og høy skattesats ved inntektsbeskatningen tilsier at det ikke samtidig ilegges formuesskatt

Skattereformen av 1992 som ble foreslått og vedtatt under regjeringen Brundtland, innebar en utvidelse av skattegrunnlaget kombinert med en reduksjon av skattesatsen. Reduksjonen i skattesatsen for eiere av næringsvirksomhet, selskap og eier sett under ett, var således en konsekvens av at skattegrunnlaget for bedriften ble sterkt utvidet. Med Regjeringens forslag til aksjonærmodell øker skattesatsen på driftsoverskudd som deles ut med marginalt 20 prosentpoeng, fra 28 til 48 prosent. Tilsvarende øker skattesatsen for passive deltakere i deltakerlignede selskaper fra 28 til marginalt 50,7 prosent. Skattegrunnlaget er imidlertid nesten like bredt. Når departementet viser til at skattenivået på utdelt overskudd heretter blir om lag på nivå med det som er vanlig internasjonalt, har det ikke hensyntatt at det effektive skattenivået er lavere der fordi skattegrunnlaget er langt smalere enn i Norge. Det gjelder også for Sverige og Finland, hvor dessuten særlig passive personlige aksjonærer skattlegges gunstigere enn det Regjeringen legger opp til. Vårt poeng er at når skatten på utbytte og annen eierinntekt nå øker sterkt som følge av aksjonær- og skjermingsmodellene, slik at den på grunn av vårt brede skattegrunnlag trolig blir høyere enn i de fleste andre land, så er det ikke rimelig også å videreføre formuesskatten på kapitalkilden.

NHO: ingen aksjonær- og skjermingsmodell før formuesskatten på aksjer og annen næringsformue er avviklet

Fra NHOs side har det vært en uttrykkelig forutsetning for å akseptere overgang til en mer progressiv beskatning av eierinntekter, at formuesskatten er avviklet når slik beskatning inntreffer. Formuesskatten er en del av og tjener som et supplement til dagens kapitalinntektsbeskatning.

Vi kan absolutt ikke støtte en reform som øker inntektsskatten på eierinntekt (utover skjermingsfradrag) fra 28 til 48 prosent og samtidig viderefører formuesskatten på kapitalkilden. En slik trippelbeskatning vil redusere tilgangen på risikokapital fra personlige eiere og dermed gå ut over nyskapingen.

Fra NHOs side er det et vilkår for å støtte reformen at alle systemendringene i eierbeskatningen vedtas og gjennomføres samtidig. Vedtar Stortinget i høst å oppheve dagens proporsjonale inntektsbeskatning og erstatte den med en progressiv beskatning fra 2006, må også vedtak om opphevelse av formuesskatten på i det minste aksjer og annen arbeidende kapital treffes i høst og med virkning fra 2006.

For næringslivet vil det være alt for uforutsigbart dersom det vedtas en plan for nedtrapping av formuesskatten som forutsetter at også formuesskatten på næringskapital, om enn noe redusert, videreføres inntil videre. I Sverige har man fortsatt formuesskatt til tross for at man som ledd i skattereformen av 1991 vedtok å avvikle den, men først fra 1994. Dog ble det iverksatt fritak for arbeidende kapital allerede fra 1992.

Provenyet fra aksjonær- og skjermingsmodellen er langt større en dagens formuesskatt på aksjer og annen næringskapital

Tall fra SSB og VPS viser at det alt vesentlige av det utbyttet som utdeles til personlige aksjonærer kommer fra ikke-børsnoterte aksjer, jf vedlegg 5. Det innebærer at det alt vesentlige av Regjeringens beregnede proveny på 3 mrd kroner i utbytteskatt, jf side 229 i meldingen, kommer fra slike aksjer. Regjeringens skisse til nedtrapping av formuesskatten for 2006-2007 gir imidlertid ifølge våre beregninger en lettelse på mindre enn 300 millioner for ikke-børsnoterte aksjer (reduisert skattesats/økt rabatt), se vedlegg 5. Det er på ingen måte en akseptabel kompensasjon. Selv en avvikling av hele formuesskatten på ikke-børsnoterte aksjer vil bare kompensere utbytteskatten med en tredjedel, siden formuesskatten på slike aksjer utgjør ca 1,1 mrd kroner ifølge tidligere anslag fra Finansdepartementet.

Reformen slik den blir foreslått av Regjeringen forutsetter en avvikling av formuesskatten. Men fordi dette ikke skjer innebærer reformforslaget en betydelig skjerpning av den personlige eierinntekten. Forslaget innebærer derved at det personlige eierskap i Norge blir klart svekket. For NHO er dette en vesentlig svakhet ved forslaget.

Den skatteskjerpelsen på 3 mrd kroner som aksjonærmodellen medfører og den skjerpelsen som skjermingsmodellen påfører deltakere i deltakerlignede selskaper må, må i det minste kompenseres ved at formuesskatten på all næringskapital fjernes. En slik fjerning koster totalt rundt 2,6 mrd kroner i følge tidligere beregninger fra departementet.

NHOs mening er således at fjerning av formuesskatten på aksjer og annen næringskapital må prioriteres fremfor lettelser i form av økt fribeløp og/eller redusert sats.

Fjerningen av boligskatten forsterker behovet for fjerning av formuesskatten

Formuesskatten har etter hvert blitt en særnorsk skatt som virker uheldig både på omfanget av privat sparing og på hvordan vi plasserer våre sparemidler. Disse uheldige virkningene blir

forsterket ved Regjeringens forslag til fjerning av fordelsbeskatningen av egen bolig. Stortinget må derfor vedta en forpliktende plan for avvikling av formuesskatten.

Eiendomsskatten, jf meldingens kap 12.4

NHO advarer mot endringer som kan medføre skjerpelser i eiendomsskatten for produksjonsbedrifter. I internasjonal sammenheng er den norske eiendomsskatten på verk og bruk høy.

Det heter i meldingen at ”Departementet vil [...] vurdere å øke kommunenes valgfrihet med hensyn til hvilke typer eiendom det skal skrives ut eiendomsskatt på. Departementet vil vurdere en ordning der kommunene i større grad gis mulighet til å behandle ulike eiendomstyper forskjellig. Det kan for eksempel opprettes et skille mellom hhv. Bolig/fritidseiendom, kraftanlegg og annen næringseiendom. Dette ville gi kommunene økt valgfrihet, men det kan på den annen side være problemer knyttet til å avgrense eiendomskategoriene m.m.. Departementet vil vurdere dette nærmere.”

For våre industribedrifter er eiendomsskatten i dag en tyngende skatt som må betales uavhengig av overskudd. Det er derfor viktig at det ikke gjøres endringer som kan bidra til at eiendomsskatten øker for disse.

Arveavgiften, jf meldingen kap 12.6

Det er positivt at departementet vil vurdere arveavgiftsutvalgets forslag om å innføre rentefri kreditt over syv år for små foretak slik det er definert i regnskapsloven. Eventuelle øvrige endringer i arveavgiften må ikke få som konsekvens at kostnadene ved generasjonsskifte i familieeide bedrifter øker.